

Technické a prevádzkové štandardy IDS ŽSK

Základné podmienky pre pilotný projekt

ÚVOD

Technické a prevádzkové štandardy Integrovaného dopravného systému Žilinského samosprávneho kraja (ďalej IDS ŽSK) navrhnuté pre pilotný projekt vychádzajú z Technických a prevádzkových štandardov Integrovaného dopravného systému Moravskosliezského kraja ODIS (ďalej len ODIS) a špecifikujú náležitosti, ktoré je nutné zo strany dopravcov naplniť kvôli zabezpečeniu prepravného výkonu na území pilotného projektu IDS ŽSK.

Do pilotného projektu sú zapojení títo dopravcovia:

- SAD Žilina
- Železničná spoločnosť Slovensko
- Dopravný podnik mesta Žilina

1. Štandard zastávok/staníc

Štandard zastávok/staníc stanovuje minimálne vybavenie pre potrebu realizácie pilotného projektu IDS ŽSK.

1.1 Informačná tabuľa na označníku/nástupisku

Informačná tabuľa obsahuje:

- a) všetky platné cestovné poriadky liniek obsluhujúcich zastávku/stanicu (zastávkové vývesky pre linky MHD , pre regionálne aj medziregionálne linky aj celkové cestovné poriadky) s označením tarifných zón radené pokiaľ možno vzostupne podľa ich číselného označenia IDS ŽSK po riadkoch zľava doprava, cestovné poriadky liniek mimo IDS ŽSK sú vyvesené vo formáte „CPSK“,
- b) výňatok z tarifných podmienok pre príslušnú tarifnú oblasť,
- c) odkaz na možnosť získania informácií o IDS ŽSK,
- d) schéma zón a liniek danej oblasti, MHD či výrez z plánu siete regionálnych liniek (nepovinné, podľa priestorových možností označníka).

Informačná tabuľa sa umiestňuje spravidla na zastávkovom stĺpiku či konštrukcii kolmo k nástupnej hrane alebo rovnobežne s ňou smerom na čakaciu plochu. V odôvodnených prípadoch môže byť umiestnená na inom vhodnom mieste čakacej plochy so zreteľom na miestne podmienky (prístup cestujúcich, osvetlenie a pod.). Pokiaľ sú zastávka či stanovište vybavené prístreškom, môže sa informačná tabuľa umiestniť doň.

Vzhľad cestovných poriadkov a informačných materiálov umiestnených na informačnej tabuli stanovuje a schvaľuje organizátor IDS ŽSK.

2. Štandard vozidiel

Štandardy vybavenia vozidiel stanovujú povinné vybavenie vozidiel prevádzkovaných na spojoch zaradených do pilotného projektu IDS ŽSK.

2.1. Homologácia vozidiel

Vozidlá zabezpečujúce dopravu na linkách ODIS musia byť homologované podľa platných predpisov ES a SR. Ich technické riešenie musí spĺňať parametre definované v Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2001/85/ES o osobitných ustanoveniach pre vozidlá používané na prepravu osôb, ktoré majú viac než osem sedadiel okrem vodiča a o zmene smerníc 70/156/EHS a 97/27/ES.

Všetky prevádzkované vozidlá musia byť homologované výhradne pre triedy „I“, „II“, prípadne „A“ podľa uvedenej smernice, t.j. musia umožňovať prepravu stojacich cestujúcich.

2.2. Vonkajšie označenie vozidiel

Všetky vozidlá štandardu IDS ŽSK musia byť vybavené v prednej časti vozidla funkčným osvetleným elektronickým informačným panelom umiestneným v hornej časti čelného okna cez celú jeho šírku, prípadne zabudovaným v karosérii vozidla, na jeho čele cez celú jeho šírku.

Presný vzhľad a obsah textu čelného elektronického informačného panelu je stanovený po vzájomnej dohode medzi dopravcom a organizátorom IDS ŽSK. Štandardom je uvedenie trojčíslika stanoveného čísla linky a plného textu cieľovej zastávky vo formáte „obec, časť obce, miesto“. Pokiaľ nie je názov časti obce v názve zastávky obsiahnutý, potom vo formáte „obec, miesto“.

Informácie na elektronických informačných paneloch alebo tabuliach musia byť vždy aktuálne.

V prípade železničných vozidiel toto platí primerane podľa technických možností.

2.3. Odbavovacie a predajné zariadenia

Odbavovacie a predajné zariadenia vo vozidlách musia obsahovať palubný počítač (radiacu jednotku), terminál vodiča, tlačiareň cestovných dokladov a čítačku bezkontaktných čipových kariet. Základné komponenty systému môžu byť integrované do ľubovoľných celkov.

Medzi základné požiadavky na zariadenia patria:

- odbavenie v hotovosti s následným vytlačením kontrolného cestovného lístka,
- odbavenie cestujúcich podľa tarify IDS ŽSK,
- akceptácia a kontrola nahratých predplatných časových cestovných lístkov na BČK,
- nákup predplatných časových cestovných lístkov v hotovosti alebo z elektronickej peňaženky na BČK,
- nabitie elektronickej peňaženky na BČK,
- nákup jednotlivých cestovných lístkov z elektronickej peňaženky na BČK s následným vytlačením kontrolného cestovného lístka,
- odmietnutie odbavenia BČK, ktorá sa nachádza na blackliste,
- pravidelná synchronizácia dát (blacklist) so systémom minimálne 1x denne,
- uchovávanie dát o predaji a odbavení, vrátane zasielania týchto dát ON-LINE pomocou GPRS alebo rýchlejšieho spôsobu komunikácie do CS,

Dátové toky a ďalší detailný popis zariadení vrátane zariadení na železnici musia byť stanovené v nadväznosti na aktuálny stav odbavovacích zariadení dopravcov zapojených do pilotného projektu.

2.4. Komunikácia s dispečingom

V prípade, že súčasťou pilotného projektu bude i overenie dispečerského systému, každé vozidlo zaradené do tohto overovania musí byť vybavené palubným počítačom vybaveným modemom GPRS, ktorý zaisťuje komunikáciu medzi vozidlom a softvérom monitorovania prevádzky vozidiel prevádzkovaným dispečingom IDS ŽSK.

3. Garancia nadväzností

Základné pravidlá nadväzností a dispečerského riadenia sú riešené pomôckou „Garancia nadväzností IDS ŽSK“, ktorá sa vydáva na príslušné obdobie platnosti cestovného poriadku (spravidla od decembra do decembra nasledujúceho roku), a ku ktorej sú v priebehu platnosti cestovného poriadku vydávané dodatky. Pomôcka sa skladá z nasledujúcich častí:

- Časť A: „Kontakty“ obsahujúca telefonické spojenia na zodpovedných pracovníkov dopravcov,
- Časť B: „Základné pravidlá garantovania nadväzností v jednotlivých prestupných bodoch“.

Pomôcku „Garancia nadväzností IDS ŽSK“ a jej zmeny zasiela organizátor IDS ŽSK dopravcovi elektronicky alebo písomne na adresu kontaktnej osoby podľa zmluvy. Po preukázateľnom prevzatí pomôcky je dopravca povinný ju rešpektovať.

Dopracovia sú povinní poskytnúť organizátorovi IDS ŽSK obehly vozidiel vo forme služobných či vozidlových cestovných poriadkov najneskôr týždeň pred začiatkom ich platnosti pri plánovaných zmenách či neodkladne pri mimoriadnych zmenách.

3.1. Dispečing IDS ŽSK

Dispečing IDS ŽSK prevádzkuje organizátor IDS ŽSK. Jeho úlohou je vykonávať dozor a podporovať bezproblémovú prevádzku na všetkých linkách IDS ŽSK, predovšetkým dozeráť na dodržiavanie nadväzností medzi spojmi. Právomoci Dispečingu IDS ŽSK voči jednotlivým dopravcom sú stanovené nižšie. Dispečing IDS ŽSK je vybavený softvérovým systémom vyhodnocujúcim polohu vozidiel a automaticky informujúcim vodičov vozidiel o prípadnom meškaní prípojov alebo nadväzujúcich spojov.

Každé vozidlo musí byť vybavené palubným počítačom s komunikačným modemom GPRS, ktorý zaisťuje komunikáciu medzi vozidlom a softvérom Dispečingu IDS ŽSK. Palubný počítač musí byť schopný komunikovať s odbavovacím a predajným zariadením.

Komunikácia medzi CED a vodičmi prebieha buď vo forme textových správ, zasielaných na displej palubného počítača alebo odbavovacieho a predajného zariadenia, alebo prostredníctvom mobilného telefónu na špeciálne zriadenom telefónnom čísle dispečingu.

Zaslanie správy do vozidla nenahrádza povinnosť vodičov presvedčiť sa o príjazde nadväzujúcich spojov. Vodičom dáva predovšetkým informáciu o tom, či a ako dlho majú na omeškané prípoje vyčkávať. Informácie o prípojoch a nadväzujúcich spojoch sú uvedené v odbavovacom a predajnom zariadení.

Dopravca je zodpovedný za prevádzkyschopnosť a predovšetkým za správne nastavenie palubného počítača a GPRS modemu.

Dopravca je povinný dodať organizátorovi IDS ŽSK zoznam vozidiel s informáciami o ich registračných značkách, evidenčnom čísle vozidla a type vozidla. Pri zmene akéhokoľvek údajov je dopravca povinný:

- a) upraviť databázu vzdialene prístupom systému,
- b) nahlásiť každú zmenu organizátorovi IDS ŽSK.

Vozidlo je identifikované na základe uvedenia čísla linky, spoja, registračnej značky a čísla odbavovacieho a predajného zariadenia, ktoré musí vodič správne zadať pred pristavením vozidla na východiskovú zastávku.

3.2. Riadenie prevádzky

Systém Dispečingu IDS ŽSK automaticky vyhodnocuje a s cestovnými poriadkami porovnáva aktuálnu polohu vozidla. Pokiaľ systém zistí, že v niektorom prípade je nutné pozdržať odjazd vozidla, vyšle do vozidla textovú informáciu, ako dlho má vodič čakať. Táto informácia je zobrazená na displeji palubného počítača.

V prípade, že je potrebné pozdržať odjazd spoja o dlhší čas, než vyplýva z pomôcky „Garancia nadväzností IDS ŽSK“, rozhodne o tom Dispečing IDS ŽSK.

Vodič je povinný rozhodnutie Dispečingu IDS ŽSK rešpektovať. Čakacie lehoty sú vopred stanovené v dokumente „Garancia nadväzností IDS ŽSK“.

V prípade, že zo strany dopravcu budú porušené pravidlá pomôcky „Garancia nadväzností IDS ŽSK“, t.j. dôjde k nevyčkaniu na prípojný spoj, má Dispečing IDS

ŽSK právo rozhodnúť o vrátení spoja na miesto nevykonaného prestupu, prípadne urobiť také opatrenie, aby došlo k eliminácii komplikácií spôsobených cestujúcim.

V odôvodnených prípadoch má Dispečing IDS ŽSK právo navrhnúť vykonanie odjazdu po inej trase alebo v inom čase, prípadne navrhnúť nevykonanie spoja. O takýchto prípadoch sú vedené záznamy doplnené odôvodnením rozhodnutia.

4. Štandard odbavenia cestujúcich, predaja cestovných dokladov

Cieľom štandardu je stanoviť pravidlá pre odbavenie cestujúcich a predaj cestovných dokladov. Stanovuje miesta a spôsoby predaja cestovných dokladov.

4.1. Spôsob predaja cestovných dokladov IDS ŽSK

Cestovné doklady IDS ŽSK sa predávajú:

- predaj u vodiča,
- predaj v osobných pokladniciach ZSSK.

Vozidlá štandardu IDS ŽSK musia byť vybavené pokladnicou odbavovacieho a predajného zariadenia. Vodič pomocou nej zaisťuje predaj jednotlivých cestovných lístkov, nabitie tzv. elektronickej peňaženky na BČK a predaj dlhodobých predplatných cestovných lístkov na BČK. Vodič je povinný vydať cestujúcemu vždy správny a cenovo najvýhodnejší platný cestovný lístok z východiskovej do požadovanej cieľovej zastávky cestujúceho. Je povinný zaistiť, aby boli všetky zariadenia vo vozidle nastavené tak, aby cestujúci vždy dostal správny cestovný doklad. Uvedené platí aj pre bezplatnú prepravu.

Vodič predáva celý sortiment dlhodobých predplatných cestovných lístkov.

Vodič má povinnosť byť vybavený drobnými mincami a bankovkami tak, aby mohol v každom okamihu cestujúcemu predať cestovný lístok, nabiť tzv. „elektronickú peňaženku“ na BČK a vrátiť príslušnú sumu pri prevzatí bankovky v hodnote 50 Eur.

5. Štandard dopravných výkonov

5.1. Presnosť a pristavovanie vozidiel na zastávky

Dopravca je povinný zaistiť, aby všetky spoje odchádzali z východiskovej zastávky včas. Za odjazd včas sa považuje odjazd s povolenou odchýlkou oproti cestovnému poriadku v rozmedzí 0 až +59 sekúnd v prípade východiskovej zastávky a v rozmedzí 0 až +179 sekúnd v prípade nácestnej zastávky. Predčasný odjazd spojov zo všetkých zastávok nie je dovolený.

Dopravcovi prevádzkujúcemu spoj sa odporúča zaistiť pristavenie vozidla na východiskovú zastávku minimálne 5 minút pred pravidelným odjazdom, pokiaľ je to technicky a prevádzkovo realizovateľné.

V prípade existujúcich alebo očakávaných dlhodobějších problémov s dodržiavaním cestovného poriadku je dopravca povinný informovať organizátora IDS ŽSK a poskytnúť súčinnosť pri riešení problému.

5.2. Nadväznosť spojov

Každý vodič autobusu musí byť vybavený služobným cestovným poriadkom platným pre daný spoj, s vyznačením nadväzností.

Dopravcovia sú povinní zaistiť, aby vodiči dodržiavali všetky pokyny uvedené v tomto služobnom cestovnom poriadku.

5.3. Povinnosti pracovníkov dopravcu

Pracovníci dopravcu sa musia k cestujúcim správať slušne, ústretovo a citlivo a nesmú byť na cestujúcich hrubí. Urážanie ostatných účastníkov cestnej premávky prevádzky vodičom je neakceptovateľné.

Vodič, prípadne iný zamestnanec dopravcu je povinný informovať cestujúcich o všetkých neštandardných situáciách, ktoré počas ich prepravy nastanú, pričom ide predovšetkým o mimoriadne situácie v doprave. V takom prípade je vodič povinný čo najskôr poskytnúť cestujúcim informácie o približnej dĺžke čakania, prípadne o spôsobe, akým sa situácia bude riešiť.

Vodič je povinný zastaviť na každej zastávke a umožniť výstup a nástup cestujúcich.

Vodič nesmie počas pobytu vo vozidle fajčiť.

5.4. Školenie zamestnancov dopravcu

Všetci prevádzkoví zamestnanci dopravcu, predovšetkým vodiči, musia byť preškolení a preskúšaní zo znalostí IDS ŽSK.

Školenie i skúšky možno uskutočniť i korešpondenčnou alebo kombinovanou formou, čo znamená, že zamestnanci dostanú informačné brožúry a následne odpovedia na otázky priloženého testu znalostí.

Doprovca je povinný viesť a najmenej dva roky archivovať záznamy o preškolení a výsledkoch testov svojich zamestnancov o IDS ŽSK a na vyžiadanie ich poskytnúť organizátorovi IDS ŽSK.